

תקציב 2021: מתי כמה ולמה?

שולחן עגול מכון אהרון 8/11/20

ירום אריאב

רקע

- חוזקות בכניסה למשבר:

- יחס חוב תוצר נמוך – 60%
- שער ריבית נמוך
- רזרבות מט"ח של מעל 130 מיליארד \$

- חולשות בכניסה למשבר:

- גירעון מבני של 4%.
- אין תקציב מאושר.
- מערכת פוליטית רעועה.

- משבר עמוק וממושך. זעזוע חריף בהיצע שאחריו זעזוע חריף בביקוש.
- הבריאאות והכלכלה שזורים זה בזה. תנאי הכרחי – **שליטה על המגיפה.**

האתגרים בניהול משבר הקורונה

- אי וודאות עצומה לגבי התנהלות המגיפה והשליטה בה, מועד החיסון וכדומה. חייבים להיערך גם לתסריטים פסימיים.
- הבעייה החריפה ביותר הינה שעורי האבטלה שלא ידענו כמותם. הפיצוי למובטלים חייב להינתן תוך כדי תמריץ חיובי לחזור לעבודה.
- ניהול סיכונים שמביא בחשבון שלושה קודקודים של סיכון מערכתית: בריאותי (אובדן שליטה על המגיפה), כלכלי / פיננסי וסדר ציבורי.
- התגובה החריפה של המייצבים האוטומטים והיקפי הפיצוי המובטחים לעסקים ולמובטלים מותירים מרווח תמרון מצומצם יחסית להפעלת מדיניות קיינסיאנית מרחיבה.

ריכוז התחזיות המקרו כלכליות

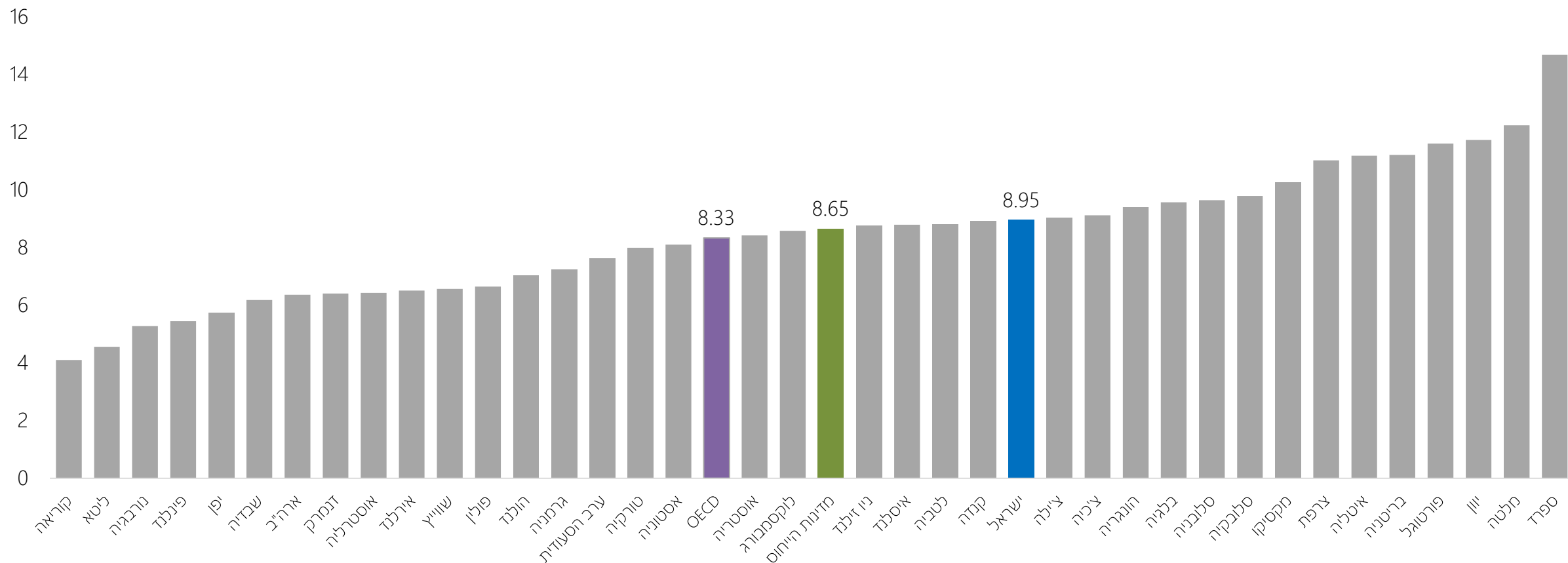
• קצב הצמיחה:

תרחיש החמרה	תרחיש התאוששות	
-7.2%	-5.9%	2020
2.2%	5.7%	2021
3.4%	4.8%	2022
4.1%	3.7%	2023

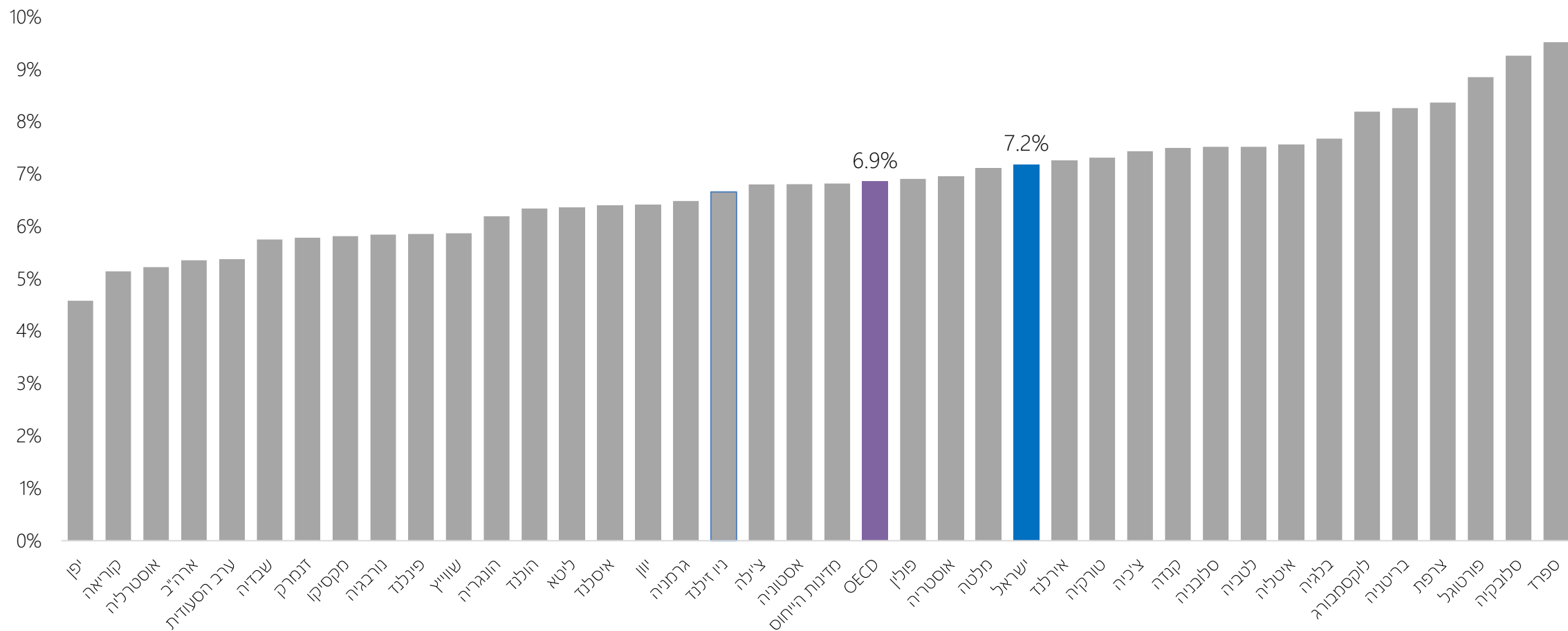
• שיעור האבטלה:

15.0%	9.7%	סוף 2020
12.4%	8.0%	סוף 2021

ירידה בשיעור הצמיחה בעקבות הקורונה - שנת 2020

שעור צמיחה צפוי בשנת 2021

תקציב 2021 - מתי?

מועדי אישור תקציב

ימים ברוטו	קריאה שנייה-שלישית	קריאה ראשונה	בין ממשלה להגשה ברוטו	ליל ממשלה	
48	16/09/2020	30/07/2020	28	02/07/2020	תקציב 2020 - 2021 אישור לפני החגים
45	27/03/2018	11/02/2018	31	11/01/2018	תקציב 2019
51	22/12/2016	02/11/2016	83	11/08/2016	תקציב 2017 - 2018
79	19/11/2015	02/09/2015	28	05/08/2015	תקציב 2015 - 2016
43	30/07/2013	18/06/2013	36	13/05/2013	תקציב 2013 - 2014
65	29/12/2010	26/10/2010	103	15/07/2010	תקציב 2011 - 2012
28	14/07/2009	17/06/2009	36	12/05/2009	תקציב 2009 - 2010

תקציב 2021 – למה?

אז מה אם אין תקציב???

- אין טיפול במשבר הכלכלי. המשבר מתגלגל ולא מנוהל.
- אין בחינה של סדרי העדיפויות.
- חשש ממתן העדפות סקטוריות ופוליטיות.
- עיכוב ברפורמות הנכללות בחוק ההסדרים.
- הגדלת אי הוודאות במשק.
- אין היערכות להחמרה במשבר. "שמירת כדורים במחסנית".
- שבירת כללי המשחק במובן העמוק ביותר: שימוש ציני ונכלולי באי אישור התקציב ככלי פוליטי.
- פגיעה באמון הציבור.

דרוש תקציב בהקדם! זה אפשרי!

- תכנית האצה כלכלית לעידוד הפעילות במשק שבמרכזה תקציב 2021.
- כלים (כולל ערבויות וכלים חוץ תקציביים) לעידוד צריכה פרטית והשקעות. (המכפיל הקיינסיאני גבוה במיתון עמוק).
- קביעת יעדים ומתן תמריצים לעידוד התעסוקה.
- השקעה בתשתיות ציבוריות.
- רפורמות להעלאת הפריון וכושר התחרות (יפורט בהמשך).
- כ-2/3 מהמקורות לתוכנית ההאצה יגיעו כתוספת ו-1/3 מהסטת תקציבים מתחומים שתורמים פחות להתאוששות המשק.
- המטרה – להניע את המשק בהקדם ולמנוע "עשור אבוד".

דוגמאות להשקעה בתשתיות ציבוריות

- הקדמת העברת צה"ל לנגב.
- קידום פרויקטים זמינים עם הרשויות המקומיות – תרבות פנאי, פארקים.
- הערכות למשבר הבא – רעידת אדמה. סבסוד תמ"א 38 בפריפריה.
- הרחבת התשתית המדעית באוניברסיטאות.
- הקדמת השקעה בתשתיות לאומיות.
- האצת המעבר לאנרגיה חלופית. "התאוששות ירוקה".
- ניצול ההאטה בתיירות לשיפוץ ושדרוג בתי המלון.

תקציב 2021 – כמה?

קביעת מסגרות פיסקליות

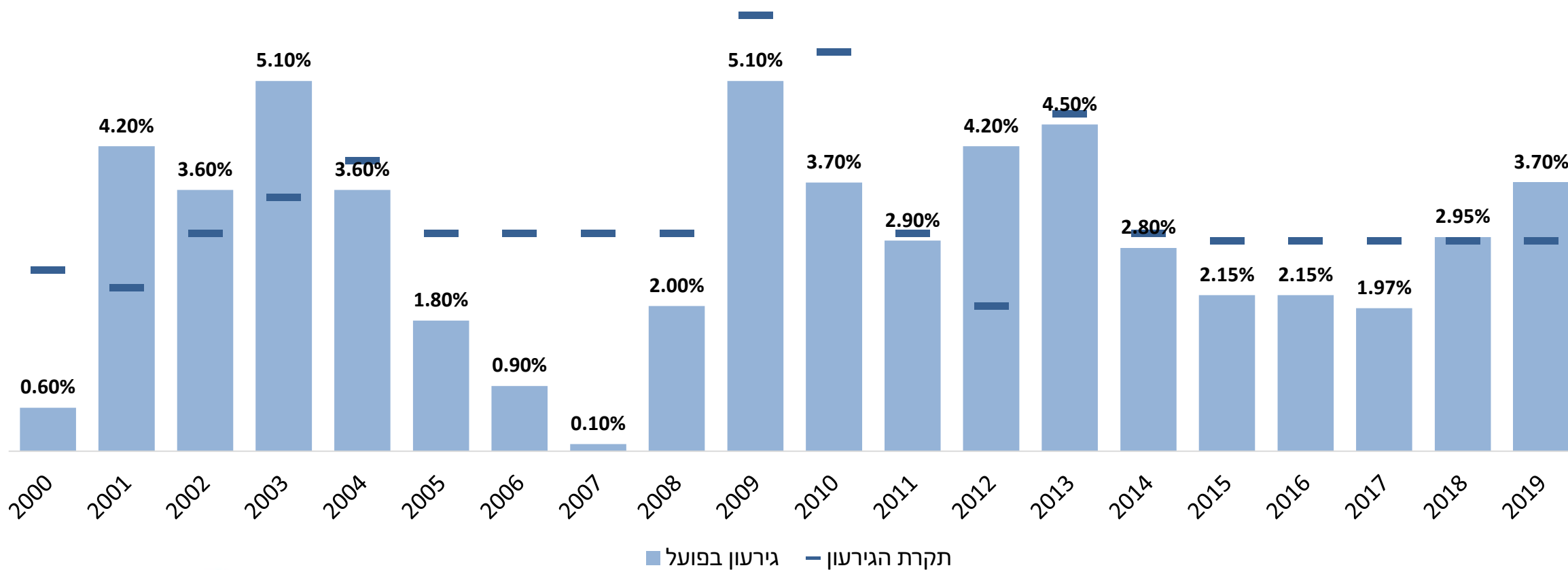
למרות אי הוודאות הגדולה בהתפתות המאבק בנגיף, קיים צורך חיוני לקביעת המסגרות הפיסקאליות בתקציב ולשמור מספיק גמישות להגיב להתפתחויות במהלך השנה.

הכללים הפיסקליים:

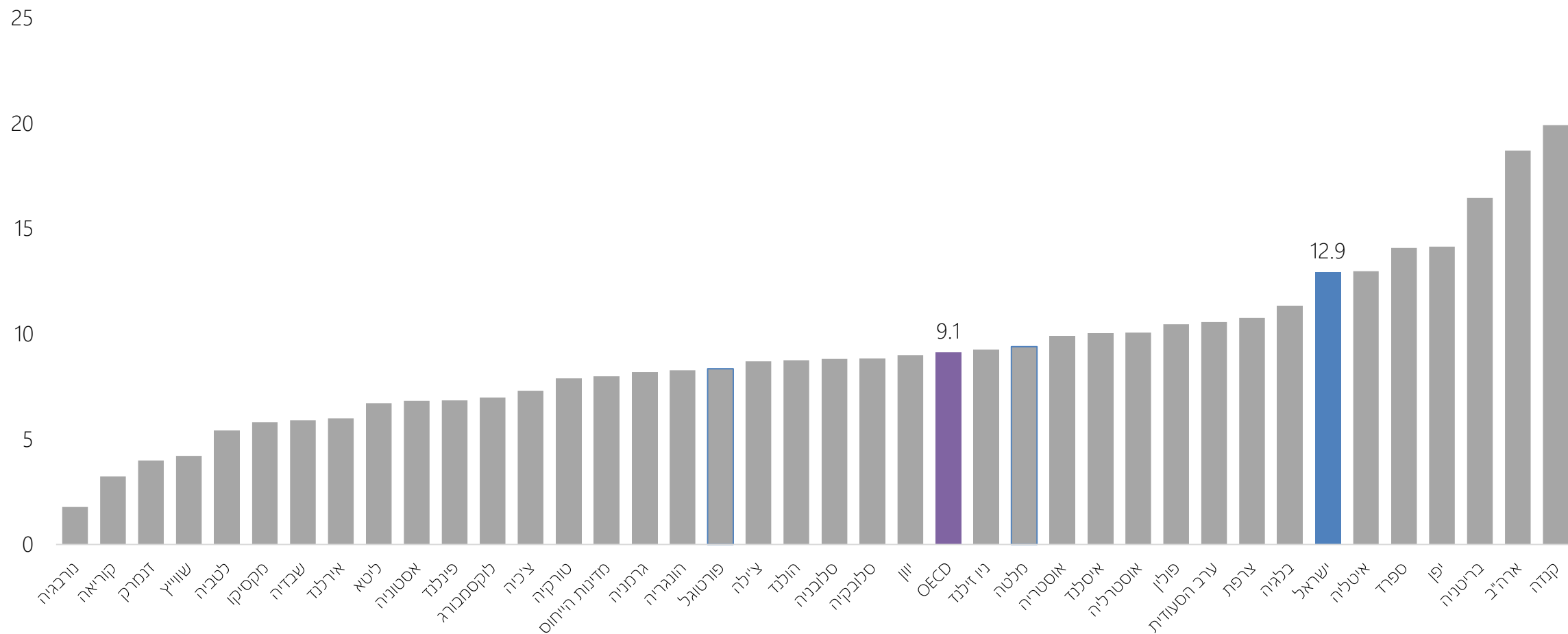
- [תקרת גובה הגירעון](#) – 8%. סטייה כתוצאה מהמייצבים האוטומטיים לא תחייב התאמה.
- מגבלת ההוצאה – תקציב הקורונה יתכנס למגבלת הוצאה. המצב הנוכחי של קופסת קורונה "תוצאתית", מזמינה צעדים בזבזניים ולא יעילים כדוגמת "מענק לכל אזרח".
- נומרטור – המשך הפעלת הנומרטור תעזור לכנס את הגרעון ויחס חוב תוצר לרמות "נורמליות" משנת 2022.
- יחס חוב תוצר כאינדיקטור מוביל.

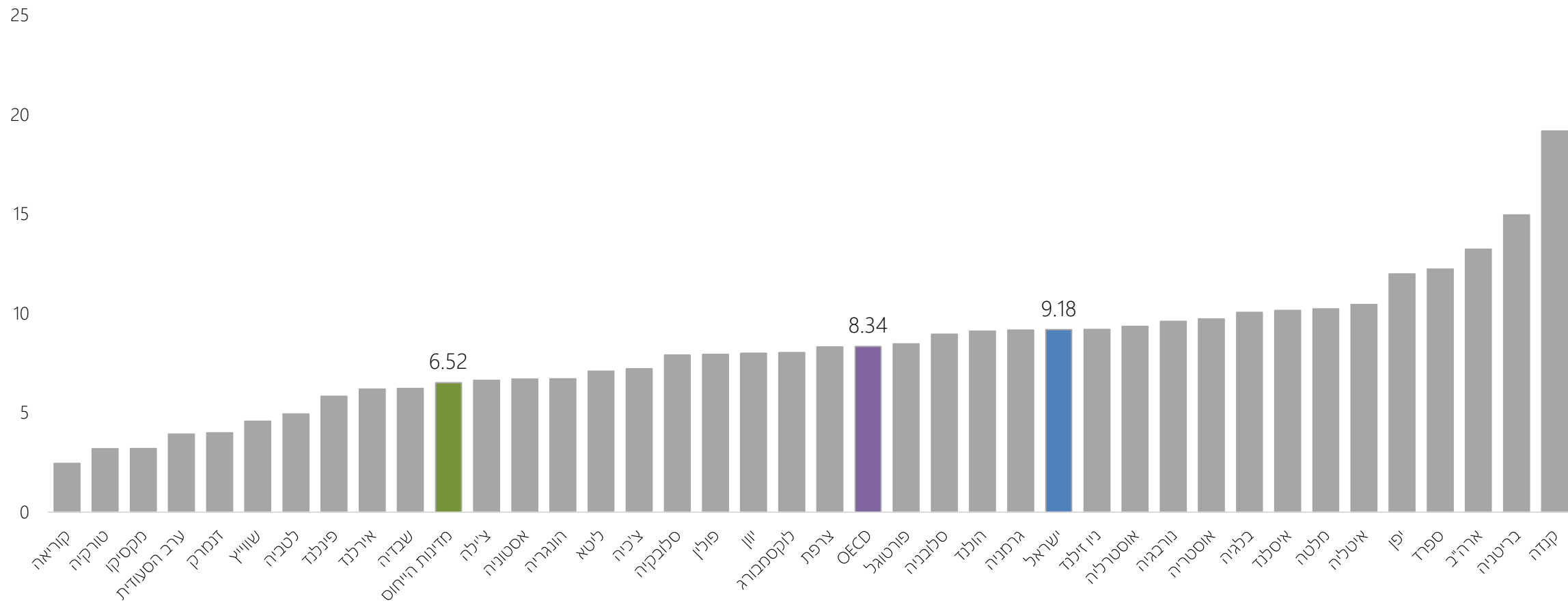
תקרת הגירעון וגירעון בפועל 2000-2019 כאחוז מהתוצר

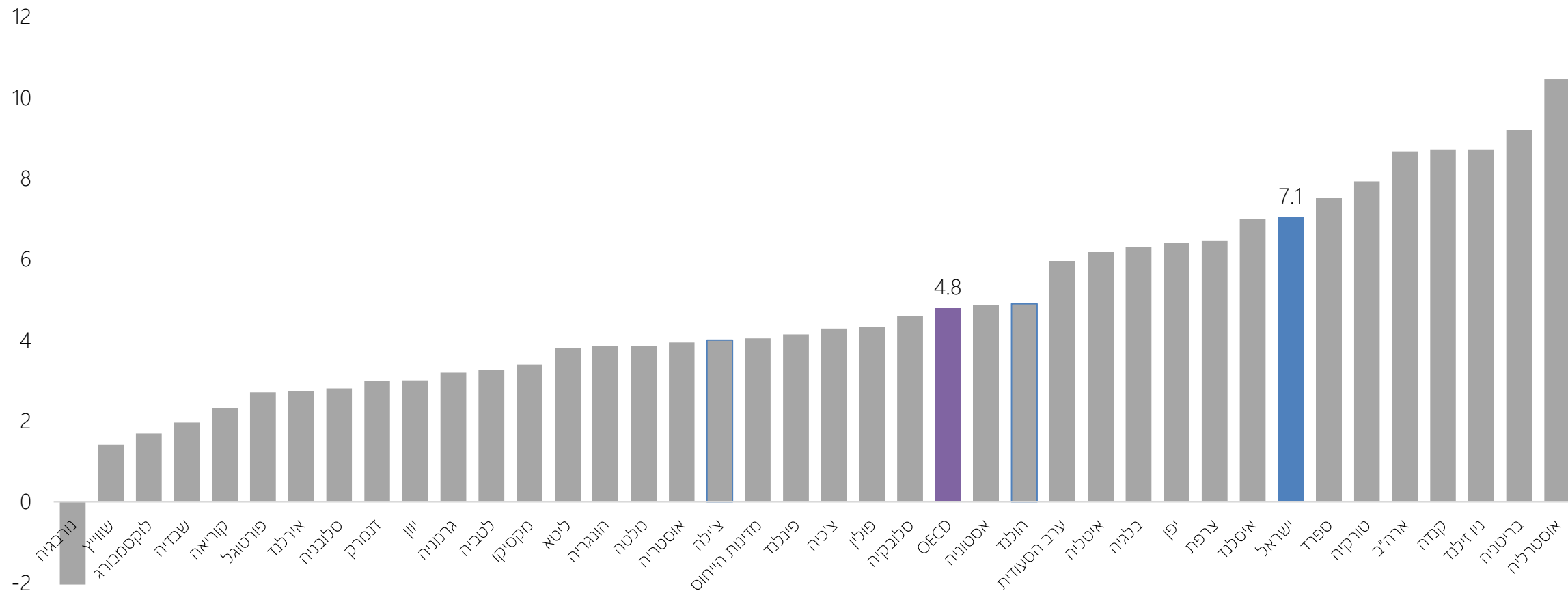
אחוז גירעון ממשלתי ביחס לתוצר בשנת 2020

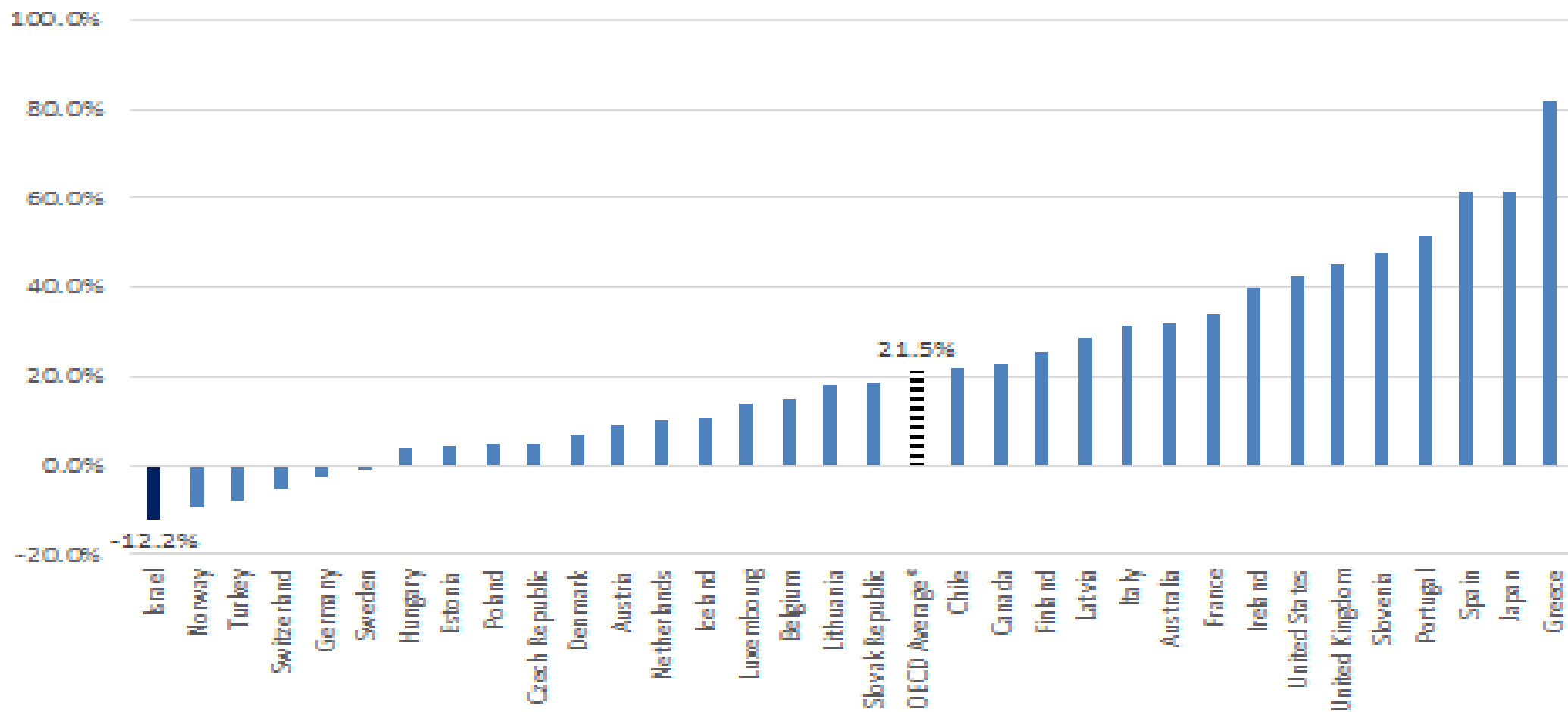
הגידול באחוז הגרעון הממשלתי בעקבות הקורונה בשנת 2020

אחוז גירעון ממשלתי ביחס לתוצר בשנת 2021

Public Debt Change (Pct. Points): 2007-2018

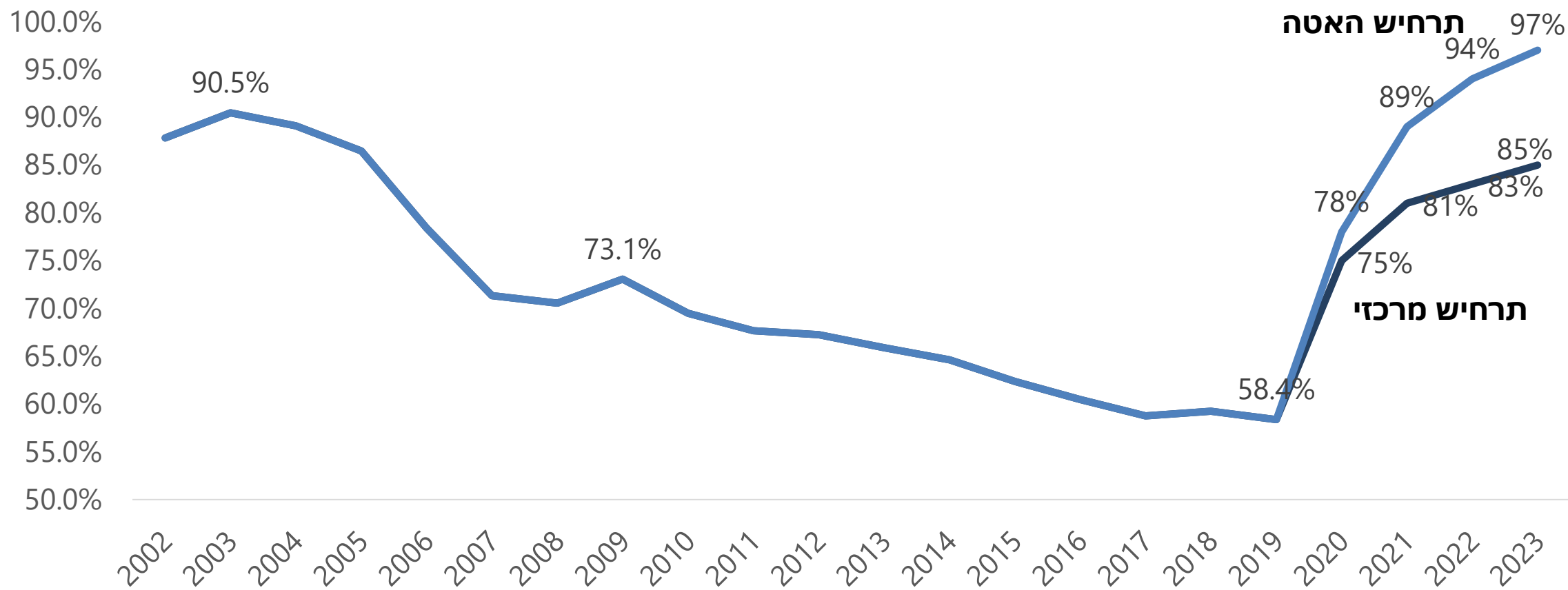

* OECD Average: excluding Mexico, New Zealand.

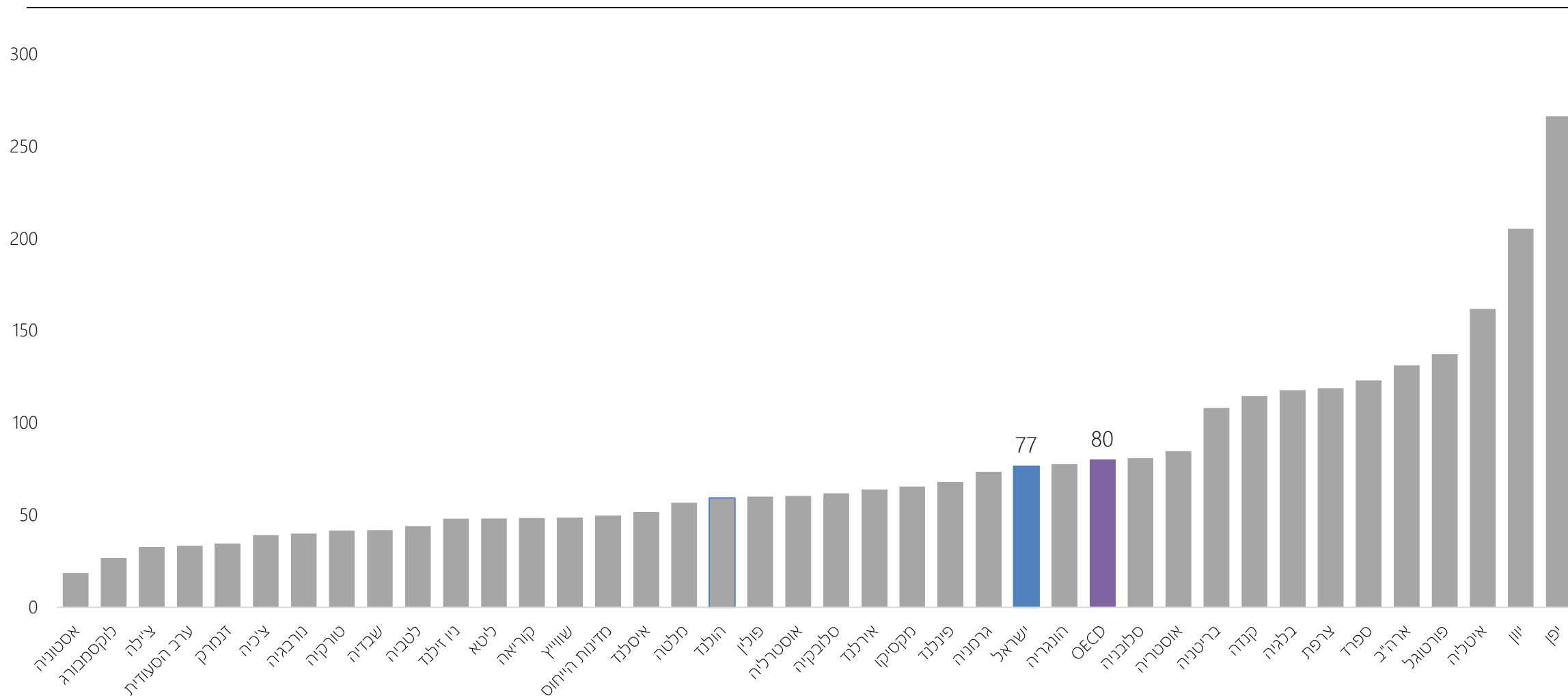
Source: IMF

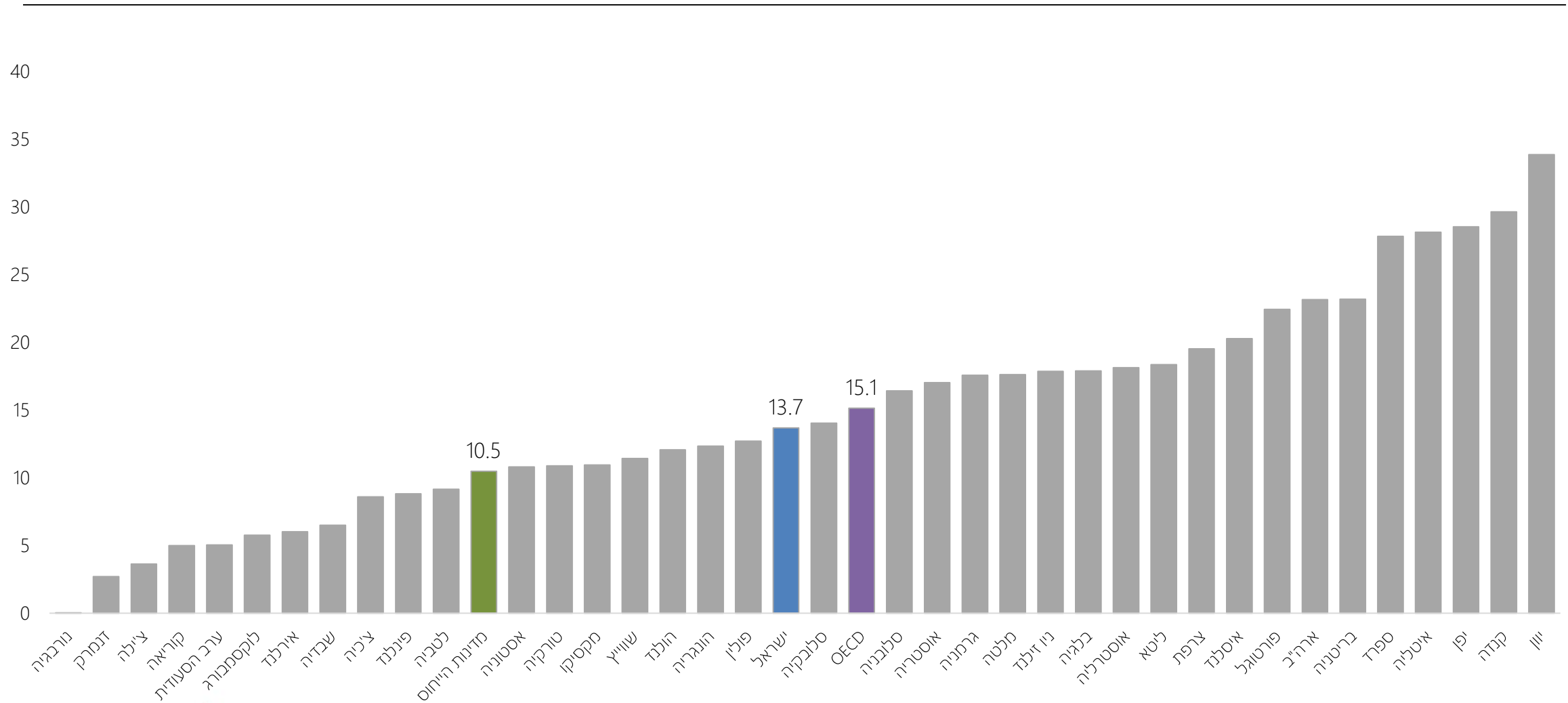
יחס חוב תוצר

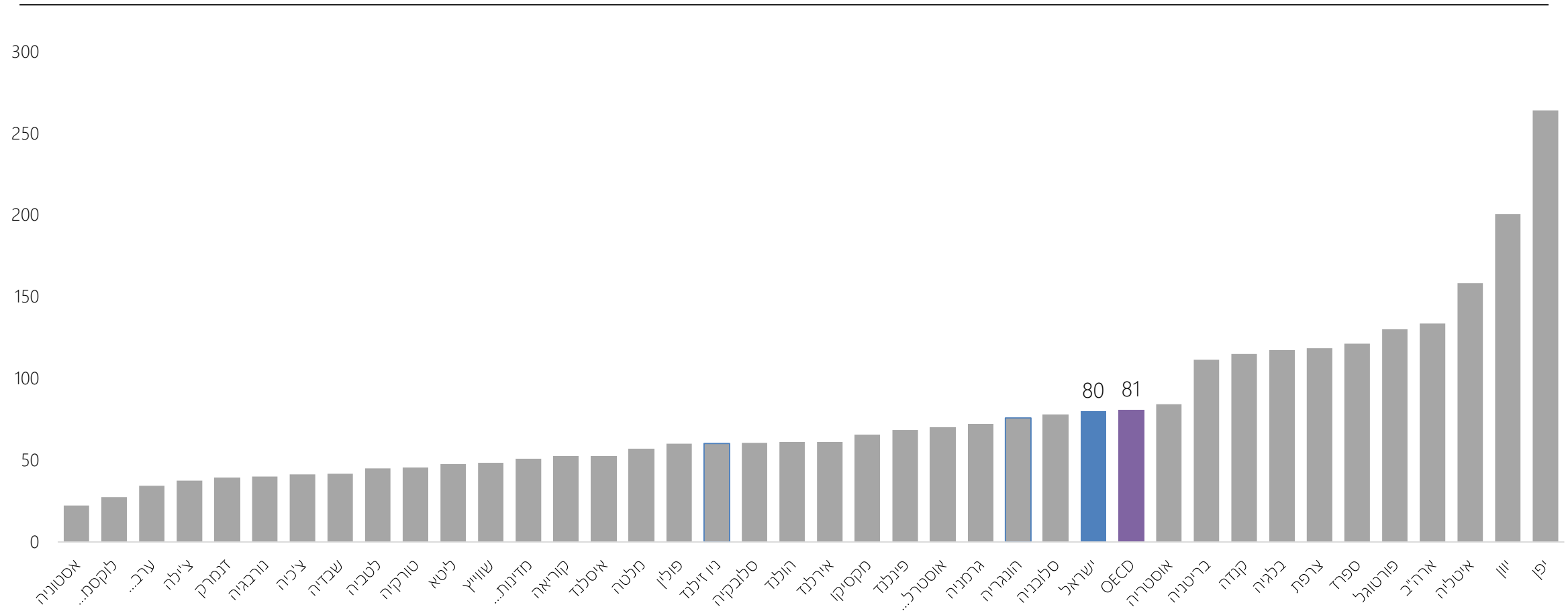
יחס חוב תוצר לשנת 2020

הגידול הצפוי ביחס חוב תוצר בשנת 2020

יחס חוב תוצר בשנת 2021

תקציב 2021 - חוק ההסדרים

"איך לא מפספסים משבר טוב?"

חוק ההסדרים בשנת המשבר הוא הזדמנות פז לעריכת שינויים מבניים במשק שאי אפשר לבצע אותם בימים רגילים.

חוק ההסדרים יכלול, בין השאר, שלוש "מגה רפורמות":

- **רפורמה משמעותית במערכת החינוך** כמפתח להעלאת הפרייון ולצמיחה העתידית. ניתן לקחת את האלמנטים שהתגלו במשבר - **הקטנת מספר התלמידים בכיתה והלמידה מרחוק**, ולמנף אותם למהפכה בחינוך שתביא **לשיפור באיכות ההוראה והתאמתה לצרכים העתידיים**. בנוסף, יש להרחיב לימודי ליבה בחינוך החרדי.
- **רפורמה בשוק התעסוקה ובהכשרה המקצועית** תוך מתן דגש על האוכלוסיות החרדית והערבית. אימוץ רשת ביטחון חברתית כנגד גמישות העסקה. הרפורמה תכלול גם את **העלאת גיל הפרישה**.
- **רפורמה מקיפה במיסוי שתכלול ביטול מסיבי של פטורים ופישוט מערכת המס**.

תודה

ירום אריאב בע"מ
ייעוץ אסטרטגי וכלכלי